חברא · פרסאי: **שקלה לשרגא** · שיש לפרסיים יום אחד שאין מדליקין אור באותו יום אלא בבית ע"ז שלהן: **אמר** · רבה בר בר חנה: **רחמנא לו כעולך** · לו החביאתו בגילך **לו הגלותו** בגלל בני עשו שהן מכבדין אותנו: **הכין דרכם** · של תורה ולומדיה היכן היא דאתייא: **גזירום** · שגזרון שמד תורה אור שלא יתעסקו בתורה ולא יקיימו מצות: **וסגלה אותן לנכל** · בחורבן הבית: **הא מקמי דייתו חברי לנכל** · בימי כשדים כגוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר: **לנחר דאתו חברי** · משכבש כורש את המלכות ומלך בבבל: **מתחת יד עד כתיבה** · דהשלים נאמן כשבים: **פסול** · ואע"פ שמגיעים הביאותו: **וימנין** · פעם אחרת: **לשכפיס** · ר' אסי לר' אמי: **יחד היא** · לשון אחרון זה אמת:

מתני' נכתב בגילה ונחתם ביום · הייתי חד יומא ואין כאן גט מוקדם: **ביום ונחתם בגילה** · מוקדם הוא דמשמע דמהאוא יומא איגרשה ולא איגרשה עד למחר ובגמרא מפרש מאי פסוליה: **בל מגיטין** · **פסולין** · דאתי ומתנה והלאה: דאתי למטרף לקוחות מיומא דכתיבה ואלא כדין: **חוץ מגיטי נשים** · דלאו לגוביינא עבידא ובגמרא מפרש לה: **גמ'** **מפני מה תיקנו זמן בגיטין** · כיון דלאו שטרא דגוביינא הוא: **משום בת אחותו** · והיא אשתו ומאן חזנה תחתיו וחס עליה שלא תחנק וכותב לה גט בלא זמן ונותן לה וכשמעידין עליה בבית דין מוציאה גיטה ואומרת גרושה הייתי ופטיר באותה שעה: **משום פירות** · שמזמן הגט ואילך אם יתכור הבעל בפירות נכסי מלוג שלה תגבם ואם לא היה בו זמן יהיה מוכר והולך וכשתתבע לדין הוא יהא יהא על התחתונה שיאמר לה קרקע גירושין מכרתי לה

חברא מקמי דאתו חברי לנכל · בקונטי' חברי הייתי פרסיים ומקמי דאתו חברי לנכל הייתי בימי כשדים כגוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר ובחר דאתו הייתי כשבכם כורש את המלכות ומלך בבבל וקשה לר"ת דעל כרחך חברים לאו הייתי פרסיים דאמר בפרק עשרה יוחסין (קידושין דף עב:) דלא פרסיים דומין לחילות של בית דוד דלא מצרים דומין למלאכי חבלה, ועוד דבפרק הבא על יבמתו (יבמות דף מג:) משמע דבימי ר' יוחנן אתו חברי לנכל דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לנכל שגא נפל? **ואומר ר"י** דחברים הם אומה אחת שבאה בימי רבי יוחנן וכשבאה לנכל הרשיעה את הפרסיים שהיו בנכל ואתקלקלו טפי מאומות אחרות ואע"פ שמאי דפי' בקונטי' דמימי כורש באו פרסיים לנכל ובהגוזל בתרא (נ"ק קיז:) אמרינן דאמר ליה רב לרב כהנא עד האידנא הוה מלכותא דיוונאי דלא קפדי אשפיכות דמים השתא פרסיים ניהו וקפדי אשפיכות דמים משמע בימי רב אתו פלסיים לנכל? ואומר ר"י דהתם כבי פירוש עד האידנא הוה מלכותא דיוונאי שמושלים של בבל היו מיוונים ועכשיו המושלים הם פרסיים אבל לעולם פרסיים היו שם מימות כורש: **אחד** אומר בפני נכתב וד' אומרים בפנינו נחתם כשר · לרבא אפי' ליכא מעיד על הכתיבה כשר ולא נקט "אחד אומר בפני נכתב" אלא לגבי דיש אחד: **אמר** ליה ר' אסי אלא מעתה דקתני · קושיא דרבי אסי אינה אלא במאי פליגי כדפרישי' לעיל אלא שלא חס להאריך:

נכתב ביום ונחתם בגילה פסול · לרבי יוחנן משום שמא יחפה על בת אחותו ולריש לקיש משום פירי דסבורין הדיינים שביום הכתיבה נחתם והטרוף האשה מלקוחות שלא כדין פירות שמשעת כתיבה עד שעת חתימה: **ור"ש** מכשיר · דלית ליה שמא יחפה כדאמרי בגמרא ומשום פירי נמי ליכא דקסבר משמתן עינו לגרשה שוב אין לבעל פירות דהיינו משעת כתיבה וא"ת וגיטום שמא נכתב בגילה והקדימו הבעל והאשה וכתבו זמן של יום לעשות קטיעת על הלקוחות ואע"פ שבא לגרשה כדחיישינן בסוף פ"ק דב"מ (דף יט:) גבי שובר וי"ל דלעולם אין חותמין העדים בשרטוטין הזמן מוקדם אלא"כ יודעים שביום הזמן נכתב: **מפני** מה תיקנו זמן בגיטין · לא מצי למימר דתקנו זמן כדי שתוכל להוציא האשה מן הבעל מזונות שלותה ואכלה קודם זמן הכתוב בגט שלא יוכל לומר לה גרשתיך מקודם לכן דבלאו הכי נאמנת אשה על כך מיגו דאי בעי תמנעי את גיטה ולא ידעו שהיא גרושה ולא תרצאו עד שתרצה להשאת ואם יבא הבעל עדי מסירה אז לא תפסיד האשה שידעו העדים מתי נמסר אע"ג דבעל שאומר גירשתי את אשתי נאמן היינו דווקא מכאן ולהבא כדאמרינן בית טחינן (נ"ב דף קלה:) ואפילו מכאן ולהבא לא מצינו שיהא נאמן כשאשתו מזונות לא היו לריכין לתקן זמן כמו שאפרש על רבי יוחנן בסמוך דאפילו אין בו זמן יכולה האשה לבקש עדי מסירה שיעידו בפני ב"ד או עדים שהיום נתגרשה וכתבו לה שטר אחר (ומיהו שמא לא יתרצו עדי מסירה לבא עמה לב"ד או לומר לעדים וכתבו לה שטר אחר שמאותו יום נתגרשה ואדרבה ע"י הזמן פעמים היא תפסיד מזונות שלא כדין כשלא גרשה בשעת הכתיבה) וא"ת וגט שיחזור למה תיקנו בו זמן דאי משום מעשה ידיו בלא זמן נמי יוכל לבא לב"ד וכתבו לו שמאותו יום נשתחרר ואפי' לפ"ד עדיו בחתומיו זכין לו אינו זוכה במעשה ידיו מיום הכתיבה כיון שאין בו זמן ואין מוכיח מתוכו מתי נכתב כמו *בשני שטרות היולאין ביום אחד דאפילו לאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו זה שמסר לו תחילה קנה דבפרק זה בורר (סנהדרין דף כח:) משמע דאביי סבר כרבי אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי ולרבי אלעזר על כרחך זה שמסר לו תחילה קנה כדמוכח בפרק מי שהיה נשוי (כתובות לה:) והיינו משום דלא אמרינן עדיו בחתומיו זכין לו אלא היכא דמוכח מתוכו והוא הדין הכא באין בו זמן כלל ואומר ר"י דתקנו זמן דאי לא הוי ביה זמן פעמים שהיה אדם מוכר עבדו ואח"כ כותב לו גט שיחזור בלא זמן והיה אומר העבד לרבו שני חייתי ראיה שעבור מכר שלך קדם לשחרור שהעבד הוא מוחזק בעצמו והלוקח בא להוציא ממנו השעבוד אבל הכא הבעל מוחזק ולא האשה:

משום בת אחותו · שלא יחפה עליה כשאין בו זמן דאמרינן אוקמה אחזקת אשת איש והשתא הוא דאיגרשה כיון שהיא גרושה לפניו ועוד אדרבה אוקמה בחזקת כשרה שלא נבעלה כשהיא אשת איש: **ריש** לקיש אמר משום פירות · כדי שתדע האשה מתי נכתב ונחתם ולא תפסיד פירות עד שעת נתינה וא"ת גט מאוחר יפסל מהאי טעמא? ובפ' גט פשוט (ל"ג קפ:) מוכח דכשר דאמר גט מקוצר שכתבו בו כדין פשוט שלא ידעו דתחילתו מקוצר היה ואומר ר"י דבמאוחר אין הבעל מפסיד פירות משעת חתימה אלא משעת הזמן דאין דאוי לגרש בו אפילו לא נתנו לה לאלתר ואין הגירושין חלים עד הזמן אבל נכתב ביום לרבי שמעון בו מיד אע"פ שלא נחתם ע"י עדי מסירה דר"ש סבר כר' אלעזר דעדי מסירה כרתי כדאמרינן בפ"ק (שעל: נ:) ולרבנן אע"ג דדאוי לגרש בו כיון דליכא נמי קול אין הבעל מפסיד פירות אבל כשעסוקים בחותמו עדין דיש קול ודאוי לגרש בו מפסיד הבעל פירות משעת כתיבה כדאמר לקמן וקשה לר"י דאמרי' לקמן (דף יח:) אמר לעשרה כתבו גט לאשתי וחתמו בו בי תרי מיניהו ביומיה ואיתך מכאן עד עשרה יומי דר"ל אמר כולם משום עדים ופסול ואמאי והרי יש לו קול והרי דאוי לגרש בו ולאשה היה רוצה הבעל לא היה מקפיד על העשרה ויפסיד פירות משחתמו ב' הראשונים ויהא כשר לגרש בו וי"ל כל זמן שהבעל מקפיד ולא חתמו כולם אין קול עד שיחתמו כולם או שיהו עסוקין לחתום: זנות

[פסחים פו:]

*אע בבל ירדן מלוה (מעניין מחיינת הפסוקים טבלר אע בר' אלעזר רואה בבלא - ר' מ' ע' ל.) עי' יעב"ץ

גליון הש"ס

גמ' מפני מה תיקנו זמן בגיטין · עיין בב"ב קנב ע"ב תוד"ה עדי: תוס' ד"ה ניים לקים וכו' וכפ' גט פשוט · עיין לקמן דף פ ע"ב תד"ה כי תכיבו:

[לקמן כו: יבמות לא:]

רש"ל מ"ו

[כתובות לה.]

[דף קפד:]

יז א מיי' פ"ו מהלכות גירושין הלכה טו סמג עשין נעוש"ע תס"ע סימן קמב סימן יט:

יח ב טוש"ע מ"מ סימן מג סעיף טז:

יט ג מיי' פ"א מהלכות גירושין הלכה כה סמג עשין נ טוש"ע תס"ע סימן קכו סעיף ג:

כ ד מיי' שם הלכה כד:

נוש"א/מבנה

ה' לשונות בר' אמי בגמרא בי שהביאו גט מאדם אי' בריבים לומר בנ' ובנ'

[שייך לעיל במשנה עו:]

נוש"א/מבנה

אמ' ר' יוחנן ולא מצי מה תיקנו מאן בגיטין ר' יוחנן - בת אחותו ר"ל - פירות (נכסי מלוג)

אמ' ר"ל אל אל אומר כשני

תוספות רי"ד

א' אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר: אמר ר' אמי אמר ר' יוחנן אפילו גט יוצא מתחת ידי עדי חתימה ולא מתחת ידי עדי כתיבה כשר: אלמא קסבר שנים שהביאו גט ממדינת הים אין צריכין לומר בפנינו נכתב ובפנינו נחתם פי' אע"פ שעד הכתיבה אינו שליה ולא מהימן כבי תרי וכמאן דליתיה דמי תמצא שאין לנו עדים על הכתיבה כשר כיון דמיקיים גיטא בחתמיו אין אנו צריכין לעדות הכתיבה דלשמה לא חיישי' כרבא: מתני' נכתב ביום ונחתם ביום נכתב בלילה ונחתם בלילה בלילה ונחתם ביום כשר ביום ונחתם בלילה פסול ור"ש מכשיר שר"ש אומר כל הגיטין שנכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולין חוץ מגיטי נשים פי' היכא דנכתב ביום ונחתם בלילה קרם זמן הכתיבה לזמן החתימה יום אחר וה"ל שפר מוקדם וחכמים פוסלין במוקדם ור"ש מכשיר כדמפרש טעמייהו לקמן שר"ש אומר כל הגיטין כגון שטרי הלוואות ושטרי מקח ומכר דלגוביינא עבידי אם נכתבו ביום ונחתמו בלילה פסולים דאתי למיטרף לקוחות שלא כדין אבל גם דלא עביד לגוביינא כשר: גמ' אימתי מפני מה תקנו זמן בגיטין פי' כיון דלאו לגוביינא עביד לא אתי למיטרף ביה לקוחות דאע"ג דתנן הוציאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובת' לאו מזמן הגט מרפא אלא מזמן כתובה וגיטא הוי ראיה שגרשה ונתחייב כתובתה ומה

יעשה לו אם הוא מוקדם: ר' יוחנן אמר משום בת אחותו וחוזה בה אחותו וחוזה בה אחותו וחס עליה שלא תחנק וכותב לה גט בלא זמן ונותנו לה וכשמעידין עליה בב"ד שותיתה הגט ואומרת גרושה הייתי באותה שעה משום הא' פעמא פסול המוקדם דאי אסורת המוקדם כשר פעמים שיונתה בגיטן ומקדים וכתיב לה גיטא מאדר ואומר עכשיו לעדים הגט הזה כבר כתבתיו מאדר ולא היה בדעתי ליתנו לה ועכשיו נמלכתי ליתנו לה והם יחתמו בו עכשיו בגיטן אע"פ שהוא מוקדם לפי' פסלוהו שלא יתחמו הערדים ולא יוכל לחפות עליה: ור"ל אמר משום פירות פי' שמזמן הגט אם יסכור הבעל פירות נכסי מלוג שלה היא תבגם ואם לא היה בו זמן היה סוכר והולך וכשתתבע לדין הוא יהא יהא על התחתונה שיאמר לה קרם גירושי' מכרתי והמוקדם פסול שלא הפסידה פירות אלא משעת הזמנה ואתיא למיטרף לקוחות שלא כדין משעת כתיבה ועד שעת התימה